

سیمای امام علی (ع) در شعر سپیده کاشانی

فرزانه دستمرد

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور ایلام،

dastmard.fl100@gmail.com

چکیده

عشق و ارادت صاحبان ذوق و اندیشه اعم از عرب و غیر عرب به مولای متقیان (ع) و بازتاب آن در دلنوشته ها و سروده های خویش امری انکار ناپذیر می باشد؛ آنان همواره ابعاد فردی و اجتماعی شخصیت حضرت (ع)، تولد بی مثال و شهادت جانگداز ایشان و واقعه غدیر را در لابلای اشعار خویش انعکاس داده و شجاعت و شهامتش را در بحبوحه کارزارها ستوده اند. از جمله سراینده گانی که سروده های خویش را به ذکر نام مبارک امام علی (ع) و بیان مناقب ایشان مزین کرده، سپیده کاشانی شاعره ی ادب پایداری می باشد. سپیده کاشانی با بیان مناقب حضرت (ع) و ذکر فضایلش با استمداد از صور خیال و بهره گیری از آیات و اشارات قرآنی در شعر خویش در راستای گزینش الگویی مناسب و انسانی کامل برای رزمندگان حماسه ی دفاع مقدس تلاش نموده و ضمن یادآوری حماسه آفرینی ها و مجاهدت های علی (ع) رزمندگان را در جهت دستیابی به پیروزی های چشمگیر با تاسی به ایشان ترغیب و تشویق نموده است. این پژوهش بر آن است که با روشی توصیفی- تحلیلی در حد بضاعت خویش به بررسی سیمای نورانی و بازتاب شخصیت بی بدیل امام علی (ع) در گنجینه ی شعری سپیده کاشانی بپردازد.

کلید واژگان: امام علی (ع)، شعر، سپیده کاشانی

مقدمه

تاریخ در طول ادوار، چند سازنده انگشت شمار را به جامعه بشری معرفی کرده است که تاکنون دقیق و کامل مورد ارزیابی قرار نگرفته اند؛ از میان این چندین انگشت شمار بی گمان علی (ع) مانند خورشید فروزان در برابر ستارگان کم نور قرار دارد که با هیچ یک از آن ها سنجش پذیر نیست، نه تنها در روزگار خودش که به تازگی تیرگی های جاهلیت، به وسیله روشنائی معرفت اسلام بر کنار شده بود قدر و ارزش او را نمی شناختند و با بیدادگری و از روی نادانی گوهر وجود او را با سایرین برابر می نهادند و گاه افراد ناکارآمد را ترجیح می دادند بلکه در روزگار پس از خود تا امروز هم با وجود اینهمه تاریخ دان و شیفته حق روشن بین و ژرف نگر همچنان ناشناخته یا کم شناخته مانده است. [۱]

دوستان اهل بیت (ع) و شیفتگان علی (ع) همواره در برابر عظمت و والایی شخصیت ایشان، سر تسلیم فرود آورده و با سرودن اشعاری بی نظیر مناقب و صفات والای ایشان را بازگو نموده و از این رهگذر به آثار خویش قداست، غنای مضاعف و جاودانگی بخشیده اند؛ از جمله شاعران توانمندی که با استمداد از تصاویر زیبای هنری و بهره مندی از آیات و اشارات قرآنی سعی در ارائه ی فضایل و مناقب این شخصیت وارسته و قهرمان بی مثال الهی به عنوان سمبل مقاومت و مبارزه طلبی برای رزمندگان دفاع مقدس داشته و از خلال بیان سجایای اخلاقی و ابعاد شخصیتی حضرت (ع) در جای جای اشعارش، به نحوی مظلومیت و حقانیت امام (ع) را در اشعار خود منعکس کرده سپیده کاشانی است.

این نوشتار در صدد است به روشی توصیفی تحلیلی بازتاب شخصیت حضرت (ع) را در ادبیات و شعر شاعره ی پایداری «سپیده کاشانی» مورد کاوش قرار دهد.

سؤال و فرضیه

۱. فضائل برجسته و ویژگی های امام علی (ع) که در شعر سپیده کاشانی بازتاب یافته است کدامند؟
۲. شاعر در راستای ارائه سیمای نورانی حضرت (ع) در شعر خویش از چه شیوه هایی بهره جسته است؟
سپیده کاشانی از یک سو به بیان صفات والا و ویژگی های بی مثال حضرت (ع) از قبیل اخلاص، یتیم نوازی، دستگیری از فقرا و ابعاد زندگانی ایشان مانند کعبه زادی، شهادت طلبی و شجاعت و شهامت داشتن و پرداخته و شخصیت والای ایشان را برای جانفشانان دفاع مقدس سمبل مقاومت و مبارزه و ایثار معرفی نموده است و در این راستا سخن خویش را به تصاویر ادبی همچون تشبیه و استعاره و آیاتی از کلام وحی آراسته است.

شمه ای از زندگانی و شعر سپیده کاشانی

سرور اعظم باکوچی معروف به سپیده کاشانی از شاخه شاعران متعهد کلاسیک نو مذهبی، انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی به شمار می رود که اشعار و اندیشه های وی به لحاظ بازتاب حوادث و مسائل اعتقادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی دوران انقلاب شکوهمند اسلامی ۵۷ و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و نیز بیان آرمان های انقلابی و ارزشی قابل اهمیت و بررسی است. سپیده کاشانی در مردادماه ۱۳۱۳ ه.ش. در محله ی «سلطان امیر» در جوار امام زاده